

**Обґрунтування Управління ліцензування до рішення Національної комісії,
що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних
послуг, про схвалення проєкту рішення, що має ознаки регуляторного акта –
постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Ліцензійних умов
провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора
ринку»**

Регламентом Комісії (ЄС) № 2015/1222 про встановлення настанов щодо розподілу пропускнуої спроможності та управління перевантаженнями (далі – Регламент), визначаються механізми об'єднання ринків та критерії призначення номінованого оператора ринку (далі – NEMO).

Відповідно до положень статей 4 та 5 Регламенту:

кожна Договірна Сторона, яка має електричні зв'язки з торговою зоною іншої Договірної Сторони або Державою Членом ЄС, повинна забезпечити призначення одного або кількох NEMO у строк до шести місяців після набрання чинності цим Регламентом для здійснення об'єднання ринків «на добу наперед» та/або внутрішньодобових ринків;

якщо національна законна монополія на послуги з організації торгівлі на ринку «на добу наперед» і на внутрішньодобовому ринку, що виключає призначення більш ніж одного NEMO, уже існує в Договірній Стороні на момент набрання чинності цим Регламентом, відповідна Договірна Сторона повинна повідомити про це Секретаріат Енергетичного Співтовариства протягом двох місяців після набрання чинності цим Регламентом і може відмовитися від призначення більш ніж одного NEMO на торгову зону;

якщо тільки Договірними Сторонами не передбачено інше, регуляторні органи повинні бути органом, який відповідає за призначення NEMO, моніторинг відповідності критеріям призначення та, у випадку національних законних монополій, за затвердження ставок плати NEMO або методології розрахування ставок плати NEMO.

З урахуванням положень статей 1 та 51 Закону України «Про ринок електричної енергії» (далі – Закон про ринок), а також Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку, затверджених постановою НКРЕКП від 27.12.2017 № 1466, станом на поточну дату в Україні існує лише один ліцензіат, що забезпечує функціонування ринку «на добу наперед» та внутрішньодобового ринку – акціонерне товариство «Оператор ринку».

Згідно з частиною першою статті 3 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» (далі – Закон про НКРЕКП), Регулятор здійснює державне регулювання з метою досягнення балансу інтересів споживачів, суб'єктів господарювання, що провадять діяльність у сферах енергетики та комунальних послуг, і держави,

забезпечення енергетичної безпеки, європейської інтеграції ринків електричної енергії та природного газу України.

Відповідно до частини третьої статті 3 Закону про НКРЕКП, одним із основних завдань Регулятора є сприяння інтеграції ринків електричної енергії, природного газу України з відповідними ринками інших держав, зокрема в рамках Енергетичного Співтовариства, співпраці з Радою регуляторів Енергетичного Співтовариства, Секретаріатом Енергетичного Співтовариства та національними регуляторами енергетики інших держав.

Згідно із пунктом 19 частини першої статті 17 Закону про НКРЕКП для ефективного виконання завдань державного регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг Регулятор здійснює заходи щодо адаптації законодавства України у сфері енергетики до законодавства Європейського Союзу, в тому числі впроваджує в регуляторні акти регламенти, прийняті на рівні Енергетичного Співтовариства, проводить консультації з Секретаріатом Енергетичного Співтовариства щодо питань адаптації законодавства України.

Ураховуючи зазначене, НКРЕКП розроблено проєкт постанови «Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку», яким передбачається визначити критерії, необхідні для забезпечення виконання завдань, пов'язаних з єдиним сполученням ринків «на добу наперед» та/або єдиним сполученням внутрішньодобових ринків.

Оскільки проєкт постанови «Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку» має ознаки регуляторного акта, згідно зі статтею 15 Закону України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» він має бути оприлюднений на офіційному вебсайті НКРЕКП з метою одержання зауважень і пропозицій.

З огляду на зазначене, Управління ліцензування виходить на Комісію з пропозицією:

1. Схвалити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку».

2. Розмістити проєкт постанови НКРЕКП «Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку» на офіційному вебсайті НКРЕКП для отримання зауважень і пропозицій.

**НАЦІОНАЛЬНА КОМІСІЯ, ЩО ЗДІЙСНЮЄ ДЕРЖАВНЕ
РЕГУЛЮВАННЯ У СФЕРАХ ЕНЕРГЕТИКИ
ТА КОМУНАЛЬНИХ ПОСЛУГ
(НКРЕКП)**

ПОСТАНОВА

№ _____

Київ

Про затвердження Змін до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку

Відповідно до законів України «Про Національну комісію, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг» та «Про ринок електричної енергії» Національна комісія, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг,

ПОСТАНОВЛЯЄ:

1. Затвердити Зміни до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку, затверджених постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сферах енергетики та комунальних послуг, від 27 грудня 2017 року № 1466, що додаються.

2. Zobov'язати Акціонерне товариство «Оператор ринку» протягом десяти робочих днів з дня набрання чинності цією постановою надати НКРЕКП заповнену форму згідно з додатком 4 до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку, разом з підтверджуючими документами та інформацією.

2. Ця постанова набирає чинності з дня, наступного за днем її офіційного оприлюднення, та діє у період дії в Україні воєнного стану та протягом трьох років після його закінчення або скасування, але не пізніше 31 грудня 2026 року.

Голова НКРЕКП

Костянтин УЩАПОВСЬКИЙ

ЗАТВЕРДЖЕНО

Постанова Національної комісії,
що здійснює державне
регулювання у сферах енергетики
та комунальних послуг

№ _____

Зміни

до Ліцензійних умов провадження господарської діяльності зі здійснення функцій оператора ринку

1. Доповнити главу 2 новим пунктом 2.5 такого змісту:

«2.5. Для забезпечення єдиного сполучення ринків «на добу наперед» та/або єдиного сполучення внутрішньодобових ринків ліцензіат повинен:

1) мати відповідні ресурси для загального, скоординованого і належного функціонування сполученням ринків «на добу наперед» та/або внутрішньодобових ринків, включаючи фінансові ресурси, необхідні інформаційні технології, технічну інфраструктуру та оперативні методики;

2) гарантувати, що учасники ринку матимуть відкритий доступ до інформації щодо завдань номінованого оператора ринку зі сполучення ринків «на добу наперед» та/або внутрішньодобових ринків;

3) вести окремий бухгалтерський облік діяльності з виконання функцій оператора сполучення ринків від іншої діяльності, щоб запобігти перехресному субсидуванню;

4) мати достатній рівень розмежування господарської діяльності відносно інших учасників ринку;

5) не використовувати доходи, отримані від застосування ціни (тарифу) на послуги оператора ринку, для фінансування своєї діяльності з організації торгів на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку в інших країнах;

6) забезпечити недискримінаційне ставлення до всіх учасників ринку;

7) встановити належні механізми нагляду (спостереження) за ринком;

8) укласти відповідні договори, що забезпечують прозорість та конфіденційність у взаємовідносинах з учасниками ринку та ОСП;

9) створити необхідні комунікаційні системи та методики для координації дій з ОСП;

10) укласти з іншими номінованими операторами ринків, ОСП та, у разі необхідності, третіми особами договори, необхідні для забезпечення сполучення ринків «на добу наперед» та/або внутрішньодобових ринків;

11) розробити системи та процедури для забезпечення єдиного сполучення ринків «на добу наперед» та/або внутрішньодобових ринків;

12) забезпечити проведення аудиту здійснення ліцензіатом сполучення ринків «на добу наперед» та/або внутрішньодобових ринків;

13) щороку до 01 квітня надавати до НКРЕКП заповнену форму щодо критеріїв здійснення ліцензіатом функцій номінованого оператора ринку, за формою згідно з додатком 4 до цих Ліцензійних умов, разом з підтверджуючими документами та інформацією.».

2. Доповнити додатком 4, що додається.

Начальник Управління ліцензування

Юрій АНТОНЮК

Додаток 4
до Ліцензійних умов
провадження господарської
діяльності зі здійснення
функцій оператора ринку
(пункт 2.5)

Форма щодо критеріїв здійснення ліцензіатом функцій номінованого оператора ринку

Критерії	Відповідь що підтвердження критеріям	Підтверджуючі документи
<p><i>1. Ліцензіат залучив чи залучає шляхом укладання договорів відповідні ресурси для спільної, скоординованої та сумісної роботи на об'єднаному ринку «на добу наперед» та/або внутрішньодобовому ринку, включаючи ресурси, необхідні для виконання функцій номінованого оператора ринку, фінансові ресурси, необхідні інформаційні технології, технічну інфраструктуру та операційні процедури або заявник повинен надати доказ того, що він здатний залучити ці ресурси протягом підготовчого періоду в розумні строки, перш ніж приступити до виконання своїх завдань відповідно до статті 5 Регламенту Європейської Комісії від 24.07.2015 № 2015/1222 про встановлення настанов щодо розподілу пропускну́ї спроможності та управління перевантаженнями (далі – Регламент);</i></p>		
<p>Надайте інформацію щодо наявності достатньої спроможності до капіталізації та можливості забезпечити фінансову безпеку для покриття своєї діяльності та ризиків для ефективної, надійної та стабільної роботи на об'єднаному ринку «на добу наперед» та/або внутрішньодобовому ринку</p>		<p>Надайте такі (але не виключно) підтвердні документи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Свідоцтво про реєстрацію (виписка з Єдиного державного реєстру юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань); 2. Доказ достатнього внутрішнього (або контрактного) розуміння профільного законодавства; 3. Останній перевірений (затверджений) річний звіт; 4. Фінансовий план, який передбачає доходи у поточному і наступному роках з урахуванням завдань номінованого оператора ринку, і який складається з: <ol style="list-style-type: none"> 1) балансового звіту; 2) звіту про доходи та витрати; 3) аналізу капіталу; 4) чіткого викладу припущень, що лежать в основі прогнозів;
<p>Надайте інформацію щодо наявності необхідних платформ для користувачів та інтерфейсів, включаючи необхідні інформаційні технології (програмне забезпечення), технічне обладнання (апаратне забезпечення та інфраструктуру) та/або договорів про належний рівень обслуговування у вигляді надання цих послуг разом із планами дій на випадок настання надзвичайних ситуацій для ефективної, надійної та</p>		

стабільної роботи об'єднаного ринку «на добу» наперед та/або внутрішньодобового ринку		5) аналізу чутливості прогнозів із урахуванням можливості змін припущень;
Надайте інформацію щодо наявності необхідних операційних домовленостей та договірних домовленостей з номінованими операторами ринку, ОСП та іншими відповідними учасниками ринку, а також планів дій у надзвичайних ситуаціях, які продемонструють, як саме номінований оператор ринку виконуватиме покладені на нього завдання. Надайте інформацію про укладені та ті, що заплановані до укладання договори/договірні домовленості або операційні заходи, які необхідні, якщо в зоні торгів працює більше ніж один номінований оператор ринку		6) чіткого розмежування, як заявник планує фінансувати діяльність, включаючи деталі будь-яких гарантій, наданих заявникам, які мають бути використані. 5. Бізнес план, який стосується завдань номінованого оператора ринку і включає: 1) детальний операційний розподіл, що включає основні процеси; 2) чіткий опис і пояснення того, як він буде управляти об'єднанням ринку «на добу наперед» та/або внутрішньодобового ринку, включаючи організаційну схему; 3) організаційну структуру, включаючи кадровий склад для кожної операції та, зокрема, надання пов'язаних ІТ-послуг;
Надайте інформацію та підтверджуючі документи, які визначають, що непередбачені ситуації дозволяють новим ОСП та номінованим операторам ринку виходити на ринок за тими ж домовленостями		d. кодекс поведінки та програму відповідності; e. намір, характер і обсяг завдання для виконання третіми сторонами та процедуру, яку заявник має намір застосовувати для забезпечення виконання завдання третьою стороною; f. детальний опис технічної та ІТ-системи, яку планується використовувати, та експлуатаційної надійності зазначеної системи; g. якщо це може бути застосовано, надання пояснень, яким чином заявник має намір виявляти будь-який конфлікт інтересів і керувати ним або уникати його; h. детальний опис плану, як заявник має намір співпрацювати з іншими номінованими операторами ринку та ОСП, і підтвердження того, що будь-яка угода буде укладена не пізніше ніж через 2 місяці після його затвердження в якості ролі номінованого оператора ринку; i. детальний опис існуючого процесу виявлення та управління ризиками та відповідного планування на випадок виникнення надзвичайних ситуацій.
<i>2. Ліцензіат повинен мати можливість забезпечити відкритий доступ учасників ринку до інформації щодо завдань номінованого оператора ринку відповідно до статті 7 Регламенту</i>		
Надайте інформацію, що заявник має програми, за допомогою яких може відкрито публікувати інформацію та дані (домовленості, методології, правила, процеси та дані) за потреби, і що цей доступ буде надаватися на рівній основі для всіх учасників ринку.		Надайте чітку комунікаційну стратегію, яка включає: 1) опис і підтвердження того, де і як учасники ринку зможуть отримати доступ до інформації; 2) процес публікації даних; 3) опис планування дій на випадок непередбачених обставин, щоб

		переконатися, що ця інформація доступна.
<i>3. Ліцензіат повинен бути економічно ефективним щодо діяльності на об'єднаному ринку «на добу наперед» і внутрішньодобовому ринку та повинен у своїй внутрішній бухгалтерії вести окремі рахунки для функцій оператора сполучених ринків (далі - ОСР) та іншої діяльності з метою запобігання перехресному субсидіюванню</i>		
Надайте докази ведення заявником окремих рахунків для функцій ООР та іншої діяльності номінованого оператора ринку, а також можливості звітування про чітке розмежування усіх своїх витрат в якості номінованого оператора ринку.		Надайте підтвердуючі документи (перелік не є вичерпним): 1) чіткий опис і пояснення облікових процесів, які дозволять ідентифікувати та розрізнити витрати заявника як ОСР та номінованого оператора ринку; 2) чіткий опис та пояснення щодо окремих рахунків, які використовуватимуться для витрат ОСР та номінованого оператора ринку; 3. Чіткий опис процесів для звітування з чітким розмежуванням усіх витрат номінованого оператора ринку, включаючи витрати ОСР; 4. Порівняння витрат заявника з прикладами ЄС, розподілених на витрати кожного номінованого оператора ринку та ОСР.
<i>4. Ліцензіат має належний рівень відокремленості від інших учасників ринку</i>		
Надайте інформацію щодо достатності відокремлення діяльності в тій мірі, щоб заявник міг забезпечити, щоб будь-який пов'язаний бізнес не міг використовувати інформацію номінованого оператора ринку та ООР, яка не є загальнодоступною, для отримання несправедливої вигоди (переваги). Для прозорості заявка має містити будь-який потенційний конфлікт інтересів, що може виникнути через право власності (володіння) учасників ринку або їх об'єднань. Тобто заявник не повинен перебувати в ситуації, коли інформація може бути випадково або навмисно передана на користь учасника ринку, який є власником заявника або пов'язаний із ним. Якщо у заявника є потенційний конфлікт інтересів, заявник повинен продемонструвати процес і механізм для забезпечення достатнього відокремлення.		Надайте підтвердуючі документи (перелік не є вичерпним): 1) чіткий опис і пояснення корпоративної структури заявника, включаючи, але не обмежуючись ним, склад правління чи інших керівних органів і директорів, а також, у разі необхідності, їхні інтереси на ринку, окрім їх зв'язку з заявником; 2) інформацію про можливу іншу діяльність заявника, крім операцій на ринку «на добу наперед» та внутрішньодобовому ринку; 3. Інформацію щодо того, чи є заявник учасником інших господарських відносин, і якщо так, які види діяльності суб'єкт провадить в цих відносинах; 4. Повний огляд усіх операційних зв'язків (залежностей) інших учасників ринку; 5. Інформацію про склад та ідентифікаційні дані прямих або опосередкованих власників, інших пов'язаних юридичних осіб, материнських компаній і дочірніх компаній; 6. У разі, якщо акціонери, інші пов'язані юридичні особи, материнські компанії або дочірні компанії є учасниками ринку, пояснення того, як заявник організував відокремлення діяльності.

<p>5. Якщо номінованого оператора ринку визначено «національним законним монополістом» на послуги з торгівлі на ринку «на добу наперед» і внутрішньодобовому ринку, він не повинен використовувати збори, передбачені статтею 3(8) Регламенту, для фінансування своєї діяльності на ринку «на добу наперед» або внутрішньодобовому ринку в іншій державі, ніж та, де стягуються ці збори</p>		
<p>у разі визнання національною монополією заявник має надати документацію, яка демонструє розмежування обліку послуг, що надаються як національна законна монополія, при торгівлі на ринку «на добу наперед» і внутрішньодобовому ринку від будь-якої іншої діяльності.</p>		<p>Надайте підтверджуючі документи (перелік не є вичерпним):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Чіткий опис і пояснення своїх облікових процесів для здійснення будь-якої законної монопольної діяльності.
<p>6. Ліцензіат має можливість ставитись недискримінаційно до всіх учасників ринку;</p>		
<p>Надайте докази, що заявник матиме змогу і буде поводитися з усіма учасниками ринку однаково і без дискримінації</p>		<p>Надайте підтверджуючі документи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Детальний опис процесів приєднання учасників ринку та користування послугами заявника, що не допускає дискримінації; 2. Ринкові правила, які застосовуватимуться до всіх учасників ринку для забезпечення недискримінації; 3. Внутрішні процеси, які повинні бути прописані таким чином, щоб робочі домовленості, договірні механізми та послуги для учасників ринку не були дискримінаційними
<p>7. Ліцензіат повинен мати відповідні заходи ринкового нагляду;</p>		
<p>Надайте інформацію щодо можливості заявника забезпечувати відповідні заходи ринкового нагляду. Заявник повинен продемонструвати, що він має або здатний розробити програму навчання та процедури моніторингу, які мають дозволити ідентифікувати та повідомляти про будь-які потенційні проблеми, пов'язані з цілісністю оптового енергетичного ринку та пов'язаного з цим принципу прозорості та недискримінації.</p>		<p>Надайте підтверджуючі документи:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Детальний виклад навчальних програм, які передбачатимуть в тому числі: <ol style="list-style-type: none"> 1) що керівництво та працівники мають або матимуть знання про ринковий нагляд; 2) що керівництво та працівники знають або будуть знати про можливі проблеми, пов'язані з ринковим наглядом, наприклад, питання REMIT; в. що керівництво та працівники усвідомлюють свої обов'язки щодо можливого звітування з питань ринкового нагляду. 2. Чіткий і детальний виклад і пояснення схем і процесів моніторингу для: <ol style="list-style-type: none"> 1) зберігання даних; 2) контролю торгової діяльності; в. визначення можливих випадків; д. оцінки та дослідження можливих випадків; д. передання потенційних справ на внутрішнє розслідування та до відповідних органів;

		f. визначення, хто всередині суб'єкта візьме на себе основну відповідальність і чи буде для цієї мети створюватись новий підрозділ.
<i>8. Ліцензіат повинен мати відповідні угоди про прозорість та конфіденційність з учасниками ринку та ОСП</i>		
Надайте інформацію, що заявник вже уклав або буде укладати з відповідними учасниками ринку та ОСП угоди, які передбачають прозорість і конфіденційність усіх залучених сторін.		Надайте підтверджуючі документи (перелік не є вичерпним): 1. Детальний опис того, як заявник оцінюватиме, погоджуватиме та запроваджуватиме виконання угод щодо прозорості та конфіденційності з поточними та майбутніми зацікавленими сторонами ринку та ОСП; 2. Будь-які існуючі угоди, які вже застосовуються.
<i>9. Ліцензіат повинен мати можливість надавати необхідні клірингові та розрахункові послуги</i>		
Надати докази укладання або намір укладання договору з організацією, яка здатна забезпечити: адекватну капіталізацію та фінансову безпеку разом із наявними процедурами для забезпечення задовільних гарантій розрахунків, необхідних для клірингу та розрахунків за результатами обміну енергією в результаті єдиного сполучення ринку «на добу наперед» та/або внутрішньодобового ринку; технічні, операційні та договірні домовленості (заходи) для клірингу та розрахунків за обмін енергією в результаті єдиного сполучення ринку «на добу наперед» та/або внутрішньодобового ринку. зокрема, кандидат, який подає заявку на купівлю на ринку «на добу наперед» та/або внутрішньодобового ринку, повинен продемонструвати, що він має або буде мати операційні та договірні домовленості, які дозволяють більш ніж одному номінованому оператору ринку працювати на ринку «на добу наперед» та/або внутрішньодобовому ринку.		Надайте підтверджуючі документи (перелік не є вичерпним): 1. Детальний опис операційних витрат і вимог до забезпечення та проведення; 2. Чіткий опис і пояснення процесів для визначення того, які гарантії необхідні для розрахунку; 3. Оцінку ризику та аналіз чутливості, проведені для демонстрації поточної адекватності; 4. Чіткий опис і пояснення того, як заявники планують здійснювати кліринг і розраховуватися, включаючи: 1) відповідні правила; 2) вимоги до учасників, 3) процеси клірингу та розрахунків, у тому числі з іншими номінованими операторами ринку та ОСП. 5. Чіткий опис і пояснення укладених угод, необхідних для здійснення процесів клірингу та розрахунків, у тому числі з іншими номінованими операторами ринку та ОСП, а також підтвердження того, що операції та угоди (домовленості) дозволяють або дозволять іншим номінованим операторам ринку та ОСП працювати на об'єднаному ринку «на добу наперед» та/або внутрішньодобовому ринку.
<i>10. Ліцензіат повинен мати можливість запровадити необхідні комунікаційні системи та процедури для координації з ОСП</i>		
Надати докази того, що заявник здатний запровадити необхідні комунікаційні та технічні системи та укласти угоди для координації з ОСП.		Надайте наступні підтверджуючі документи (перелік не є вичерпним): 1. Опис і пояснення того, як здійснюватиметься комунікація з ОСП, включаючи власників та договірні домовленості щодо експлуатації та обслуговування обладнання; 2. Опис і пояснення заходів на випадок непередбачених ситуацій і

		<p>планування ризиків; 3. Лист від відповідних ОСП, що підтверджує їхню згоду з описаним поясненням, а також підтвердження того, що їхній підхід, програмне та апаратне забезпечення сумісні.</p>
<p><i>11. Лицензіат здатний запровадити необхідні комунікаційні та технічні системи та укласти угоди для координації з ОСП</i></p>		
<p>Надайте інформацію, що заявник здатний запровадити необхідні комунікаційні та технічні системи та укласти угоди для координації з ОСП.</p>		<p>Надайте підтвердуючі документи (перелік не є вичерпним):</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Опис і пояснення того, як заявник спілкуватиметься з ОСП, включаючи власників та договірні домовленості щодо експлуатації та обслуговування цього обладнання; 2. Опис і пояснення заходів на випадок непередбачених ситуацій і планування ризиків.